

BELEIDSPLAN - NANNEWIID

Een toekomstbestendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum

Bestuurlijke context stichting en registratie gegevens

De naam van de stichting is stichting Nannewiid e.o. en is gevestigd in de gemeente de Fryske Marren. Het contactadres is het adres van de woonplaats van de secretaris aan de Turfkoer 15 te Oudehaske. Het mailadres van de stichting is info@nannewiid.nl . De stichting heeft een werkende website onder de naam Nannewiid.org.

Het rechtspersonen - en samenwerkingsverbanden Informatienummer is 8602.38.799. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 75325055.

Het bankrekeningnummer van de stichting is NL08 RABO 0344 2925 84.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

- Jan Ykema – voorzitter
- Martin Dijkhoff – secretaris
- Bert de Jager – penningmeester
- Leden: Roel van den Beuken, Roelof Speelman, Anne Henk Ploegstra, Henk Gemser, Piet Hospes.

De stichting heeft geen werknemers in dienst. Bestuursleden ontvangen geen beloning noch een onkostenvergoeding.

BELEIDSPLAN - NANNEWIID

Een toekomstbestendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum

Ontstaan en geschiedenis

Het Nannewijd is een meer in de gemeente De Friese Meren. Het ligt ten westen van de plaats Heerenveen, ten oosten van het dorp Joure, ten noorden van het dorp Sintjohannesga en ten zuiden van het dorp Oudehaske. Het Nannewijd is ontstaan door vervening. Door het Nannewijd loopt de Veenscheiding, een vaart die vroeger voor het vervoer van turf werd gebruikt. Deze vaart loopt aan de oostkant door naar Heerenveen. In het verleden werd de Veenscheiding gebruikt voor de wateraanvoer naar het meer. Eutrofiëring in de tweede helft van de vorige eeuw leidde tot een sterke achteruitgang van de waterkwaliteit. Overmatige algenbloei in voorjaar en zomer maakten het water groen en troebel en de algen overgroeiden de waterplantenvegetatie. Resuspensie uit de dikke sliblaag op de bodem, door wind en golflag, verhoogde de troebeling in de ondiepe plas.

Ook de bodemwoelende brasems, die door de achteruitgang van de snoek niet meer in aantal werden gereguleerd, verergerden de troebeling. Water – en oeverrecreatie werden steeds beperkter en de waterkwaliteit daalde naar een niet aanvaardbaar niveau. Om de waterhuishouding te verbeteren werd de waterhuishouding gescheiden van het agrarisch gebied, zodat de toevoer van fosfaat en stikstof via de uitgespoelde meststoffen werd opgeheven. Hiermee werd tevens tegemoetgekomen aan de wens van de agrariërs om het waterpeil in hun gebied te kunnen verlagen ten behoeve van het gebruik van zware landbouwmachines. Het inlaatwater vanuit de Tjonger naar het Nannewijd werd gezuiverd van nutriënten door het over een ca 18 ha groot rietveld "helofytenfilter" te leiden. Vervolgens werd er in 1995 ca 100.000m³ baggerslib uit de plas verwijderd.

Ook werd actief biologisch beheer toegepast, waarbij ca 80% van de dominerende brasempopulatie werd weggevangen. Door de maatregelen namen fosfaat- en stikstofconcentratie af, waardoor minder vaak algenbloeien optraden in voorjaar en zomer. Het doorzicht in de plas nam geleidelijk toe. Helaas sedimenteerde tussen 1998 en 2018 alweer grote hoeveelheden slib over een groot oppervlak van de bodem. Verschillende delen van het meer zijn op dit moment aan het verlanden als gevolg van deze slibvorming hetgeen een ernstige bedreiging vormt voor de natuur en recreatie. Ondanks de verslibbing is de waterkwaliteit van het Nannewijd in de achterliggende jaren sterk verbeterd.

Omdat de waterkwaliteit van het boezemwater in de achterliggende jaren sterk verbeterd is door een veelheid aan maatregelen door it wetterskip Fryslân, is de aanvoer van water opnieuw verlegd naar de Veenscheiding. Hier wordt water ingelaten vanuit de Fryske boezem waarbij de rietgroei in de Veenscheiding als filter fungeert. Hier wordt water ingelaten vanuit de Fryske boezem waarbij de rietgroei in de Veenscheiding als filter fungeert. Het doorzicht is sterk verbeterd en de water vegetatie ontwikkelt zich in de delen waarbij er geen sprake is van een overmatige sliblaag zich explosief.

Het Nannewiid is grotendeels in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer.

BELEIDSPLAN - NANNEWIID

Een toekomstbestendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum

Recreatie

Het Nannewiid is een druk bezochte gelegenheid voor oever- en waterrecreatie, zoals zonnebaden, chillen aan het water, zwemmen, vissen, kanovaren, zeilen en windsurfen. In de winterperiode kan er volop worden geschaatst omdat door de geringe diepte het water snel bevriest. Nabij Oudehaske zijn een tweetal campings gesitueerd waarvan een (Recreatiecentrum Nannewiid) met een openbaar strandje dat is aangemerkt als officiële provinciale zwemwaterlocatie en waar ook kano's en waterfietsen worden verhuurd. De tweede camping (Recreatiecentrum de Kievit) ligt aan de noordzijde van het meer met staanplaatsen en chaletverhuur. Aan de noordzijde van het meer direct naast de camping (ten westen daarvan) is een terrein ingericht voor chalets (Recreatiecentrum WaReNa). Aan de westzijde ligt een terrein voor dagrecreatie, de Blompôle waar door Staatsbosbeheer in het zomerseizoen veel dagrecreatieve activiteiten worden georganiseerd en in gebruik is voor natuur - en milieu educatie programma's voor jeugd en scholen. Aan de oostzijde ligt een openbaar recreatiegebied recentelijk in het kader van het Friese Merenproject gedeeltelijk gerevitaliseerd o.a. door verbetering parkeer- en oevervoorzieningen.

Wonen

Aan het Nannewiid zijn twee woongebieden (Wiidswal en Reidkraach) gesitueerd die met een sloten – en vijfverpatroon rechtstreeks toegang hebben tot het open water van het Nannewiid. Het nieuwbouwplan de Menning is via een sloot naar de verbindingsvaart de Veenscheiding voor kano's en roeiboten aangesloten op het Nannewiid. De Veenscheiding vormt de verbinding tussen de tegen Heerenveen aangeleggen van Engelenvaart en het Nannewiid.

Ecologie

Het meer en oevers hebben een grote ecologische waarde. Het gebied wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Het gebied is zeer gevarieerd door de afwisseling van open water, rietkragen, broekbos en rietvelden. Aan de westzijde van het meer liggen zeer waardevolle veenmosterreintjes waar onder meer Moerasviooltje, Heide- en Moeraskartelblad, Kleine Valeriaan, Waterdrieblad, Veenpluis, Spaanse Ruiters, Moerasvaren en Kamvaren groeien. In het gebied komen ook veel vogelsoorten voor. Broedvogels zijn o.a. de Bruine Kiekendief, Havik, Porseleinhoen, Wielewaal, Sprinkhaanzanger, Snor en Nachtegaal. Daarnaast kent het Nannewiid een goede visstand met een grote soortenrijkdom.

Het Nannewiid maakt deel uit van het provinciale natuurnetwerk Fryslân (voorheen ecologische verbindingzone).

BELEIDSPLAN - NANNEWIID

Een toekomstbestendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum

Knelpunten

Het Nannewiid is in oorsprong in het begin van de 18e eeuw ontstaan door veenaafgraving. Het gebied kenmerkt zich nog steeds als in zijn ontstaansgeschiedenis: gelegen in een veengebied waarbij door het natuurlijke proces van slib een verlandingsproces optreedt dat tot gevolg heeft dat de waterdiepte door de jaren heen in het meer logischerwijs afneemt. De waterkwaliteit van het Nannewiid is door de aanpassing van de watertoevoer via de Veenscheiding uit de Friese boezem door een filter van riet zonder twijfel van uitstekende kwaliteit. Metingen bevestigen dit beeld. Hoewel het natuurlijke proces van verlanding behoort bij een meer als het Nannewiid heeft dit proces grote gevolgen voor de andere niet minder belangrijkere functies voor het Nannewiid als oever – en waterrecreatie, en verblijfsrecreatie op de campings en recreatieterreinen. In het noorden van het meer heeft het slib inmiddels een hoogte bereikt dat daar op sommige plekken nog maar 10 cm water staat. Camping en recreatieterrein de Kievit en het recreatieterrein WaReNa hebben daar in ernstige mate van te lijden. Maar ook van een open verbinding van de woongebieden Wiidswal en Reidkraach is nauwelijks nog sprake. Door de geringe diepte is de plantengroei op sommige plaatsen in het Nannewiid een probleem voor de mogelijkheden van de zwemmers. Ook omdat slib warmte bevat is de ijsgroei de afgelopen jaren gering, waardoor de schaatssport onder druk staat. Door de geringe diepte ondervindt de waterrecreatie en de schaatssport daarvan bepaald veel hinder.

Kansen

Een integrale gebiedsontwikkeling, waarin het behoud van de natuurlijke kwaliteiten van het Nannewiid samen gaan met het opwaarderen van de recreatieve waarden, wordt als kans voor het Nannewiid gezien.

Hierbij denken we aan verschillende mogelijkheden:

- Het borgen, uitbouwen van de ecologische kwaliteiten en bevorderen van de biodiversiteit;
- Het bevorderen van het inzicht en kennis van de natuurlijke en milieukwaliteiten van het Nannewiid door educatieve activiteiten te combineren met de reeds bestaande dagrecreatieve activiteiten van Staatsbosbeheer;
- Het verbeteren door meer diepte – soms ook dieper dan nu het geval is – voor een meer gevarieerde visstand;
- Het versterken en verbeteren van de bestaande oever – en waterrecreatie op een schaal passend bij het Nannewiid en het direct daaraan aansluitende gebied. Het weghalen van het slib als belemmering maakt hiervan deel uit als ook het verbeteren van de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor wandelaars en fietsers;
- Door de toegankelijkheid van de campings en recreatieterreinen naar het open water te verbeteren maar ook de woongebieden van de Reidkraach, Wiidswal en Menning opnieuw te verbinden met het open water vallen leefbaarheid, woon – recreatiegenot en een economische impuls samen in het belang van de voorgestane ontwikkeling van het Nannewiid;
- Verkennen of er een bijdrage geleverd kan worden aan klimaatambities en doelstelling. Mogelijk door onderzoek te doen naar de mogelijkheid of het Nannewiid een rol kan spelen in de toenemende hittestress als koelteplek. Met tegelijkertijd de optie of de warmte in het Nannewiid benut kan worden voor het opwekken van energie (aquathermie) en welke rol de opvang van CO2 kan spelen. Het te verwijderen slib uit het Nannewiid kan wellicht vermarkt worden door toepassing van bioraffinage.

BELEIDSPLAN - NANNEWIID

Een toekomstbestendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum

Ambitie, doelen & uitgangspunten

De knelpunten en kansen resulteert in een betrokken groep die haar krachten bundelt in de Stichting Nannewiid e.o. en haar schouders zet in de toekomst van het Nannewiid en omgeving.

De ambitie is:

Een bijstuurbaar plukje, waar natuur en recreatie evenwichtig samengaan in harmonie met de omgeving. Het is een trekpleister voor natuurliefhebbers en recreanten om elkaar te ontmoeten en recreatie te genieten en beleven op water en land.

De doelen zijn:

- Natuurwaarden en recreatieve voorzieningen en mogelijkheden kwalitatief ontwikkelen op en rond het Nannewiid
- Het Nannewiid tot schakel/corridor ontwikkelen tussen de Deelen en het Easterskar als onderdeel van het natuurnetwerk Fryslân.
- Klimaatkansen benutten.
- Leefbaarheid van de streek vergroten
- Inzicht en kennis over de ontstaansgeschiedenis en cultuurhistorische ontwikkeling vergroten bij lokale bevolking en bezoekers.

Daarbij gelden twee belangrijke uitgangspunten en ambities;

- **Natuur en recreatie versterken in balans.** Uniek aan het Nannewiid is de dubbelbestemming natuur en recreatie. Het is de ambitie deze twee waarden in samenhang te behouden, ontwikkelen en te versterken.
- **Samen ontwikkelen, uitvoeren en onderhouden;** de ambitie leidt onlosmakelijk tot de stap om in nauwe co-creatie met belanghebbenden aan de slag te gaan en te blijven. Direct vanaf het begin met elkaar en met oog en respect voor elkaars belangen en wensen een integraal gebiedsplan ontwikkelen. Dit bestaat enerzijds uit om vanaf het directe begin samen met Staatsbosbeheer, it Wetterskip kansen en (on)mogelijkheden te verkennen en uit te werken. En anderzijds dat inbreng en draagvlak onder de inwoners van het direct en meest betrokken dorp Oudehaske als ook betrokkenheid van naastgelegen dorpen Sintjohannesga, Rottum, Rotstergaast en Haskerhorne een absolute voorwaarde is.

Beide uitgangspunten worden stevig ingebed in het plan van aanpak en het proces. Alle stappen doorlopen we samen met belanghebbenden & betrokkenen. Niet iedereen krijgt 100% zijn zin, maar samen gaan we voor een natuurlijk en recreatief aantrekkelijk Nannewiid en omgeving.

BELEIDSPLAN - NANNEWIID

Een toekomstbestendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum

Plan van Aanpak

De Stichting Nannewiid e.o. heeft een plan van aanpak opgesteld als een aanzet tot het uiteindelijke uitvoeren van de doelstellingen die de stichting zichzelf heeft gesteld: het opwaarderen en vervolgens handhaven van de natuur- en recreatieve waarden van het Nannewiid en omgeving. Het gaat de stichting niet alleen om nu eenmalig opwaarderen maar vooral ook het gebied als een levend landschap een robuuste toekomst te bieden.

Het plan van aanpak bestaat uit 5 fases

1. Oriëntatiefase (opstarten en verkennen)
2. Verkenningfase (analyse en planvorming)
3. Uitwerkingsfase (naar uitvoering)
4. Uitvoeringsfase
5. Beheerfase

Het PvA is voornamelijk gericht op de eerste twee stappen in het te volgen proces: een oriëntatiefase als eerste stap en de verkenningfase. Een aantal werkzaamheden kan door zelfwerkzaamheid worden gedaan maar voor een aantal activiteiten is het onontkoombaar professionele deskundigheid (extern) in te schakelen. In een eerste begroting bij het PvA is een voorzichtige poging de kosten van de eerste en tweede fase in beeld te krijgen. De kosten zijn voor de eerste en tweede fase geraamd op €46.700,00. In de financiering wordt o.a. voorzien door eigen inbreng van de stichting in uren uitgezet en externe financiering. In gemeenschappelijk overleg tussen de gemeente de Fryske Marren en de provincie Fryslân (Streekwurk) is ervoor gekozen de eerste fase eerst alleen in uitvoering te nemen.

In deze fase moeten de contouren zichtbaar worden van een integraal gebiedsplan Nannewiid e.o. De gemeente en provincie zijn bereid gevonden deze fase te financieren (€13.000,00). Deze fase is inmiddels in uitvoering waarbij op basis van offertes de opdracht is gegund aan Ingenieursbureau Witteveen & Bos uit Heerenveen. Naar verwachting zal na de zomer van 2020 de uitkomst van het proces van samenwerking met belanghebbenden en betrokken partijen waarbij het ophalen van ideeën en draagvlak leiden tot de contouren van het integrale gebiedsplan. Essentieel hierbij is dat vooral de gemeente de Fryske Marren en daarnaast de provincie Fryslân in deze fase de positie duiden van het belang die zij hechten aan de in standhouding en recreatieve ontwikkeling van het Nannewiid.

De tweede fase zal moeten leiden tot een meer uitgewerkt gebiedsplan waarin kansen en mogelijkheden in maatregelen worden vertaald voorzien van een financiële vertaalslag op hoofdlijnen en moet zicht worden geboden op haalbaarheid. Van deze fase maakt deel uit het verkennen van de mogelijkheden voor het beheer van het gebied inclusief het meer op langere termijn zodat in ieder geval het probleem van het dichtslibbende meer niet terugkeert. Voor de financiering van de tweede fase – geraamd op €34.000,00 - zal opnieuw een beroep worden gedaan op de gemeente de Fryske Marren en de provincie Fryslân terwijl daarnaast bijdragen worden verwacht van Staatsbosbeheer, wetterskip Fryslân, Sportvisserij Federatie, Rabobank Zuid Oost Fryslân, Plaatselijk Belang Oudehaske en andere betrokken Plaatselijk Belangorganisaties, Stichting Westermar, de plaatselijke recreatiebedrijven en belanghebbende aanwonendenorganisaties. De tweede fase moet een realistisch beeld schetsen van welke financieringsmogelijkheden in aanmerking komen voor het bijdragen in de kosten van uitvoering.

De derde fase van het proces moet leiden tot een uitwerkingsplan waarin de te treffen maatregelen worden geconcretiseerd in een uitvoeringsplan en worden voorzien van de noodzakelijke financiering. De vierde fase behelst de uitvoering waarbij het denkbaar is dat voor de verschillende maatregelen verschillende partijen worden uitgenodigd. De vijfde fase is het sluitstuk van het in gang gezette proces waarbij een beheerplan moet garanderen dat het gebied adequaat wordt onderhouden en toegankelijk wordt gehouden voor alle betrokken partijen. De voorziene uitgaven als ook financieren van de fases drie, vier en vijf worden na het voltooien van fase 2 in beeld gebracht. Er is te weinig informatie beschikbaar daar nu reeds een oordeel over te vormen en passende financieringsvormen bij aan te geven.

BELEIDSPLAN - NANNEWIID

Een toekomstbestendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum

Inkomsten, beheer vermogen en verantwoording.

Het werven van inkomsten voor de verschillende fases die zijn voorzien om de doelstellingen van de stichting te realiseren behelst het binnenhalen van gelden bij overheden (gemeente, provincie, gemeente, wetterskip, SNN en Europese Gemeenschap), belangengroeperingen zoals aangelegen recreatiebedrijven en plaatselijk belangorganisaties, Staatsbosbeheer, aanwonendenorganisaties en Goede Doelen organisaties. De gelden worden alleen aangewend voor de financiering van de verschillende vijf fases van het plan van aanpak. Vermogensvorming dient tot het mogelijk maken van het beheer van het gebied en het daarin gelegen meer in Nannewiid. Vermogensvorming kan tot stand komen door financiële bijdragen van belanghebbende partijen zoals Staatsbosbeheer als eigenaar het meer, aanliggende recreatiebedrijven, aanwonendenorganisaties en andere te verwerven donaties. Voor het beheer van het vermogen wordt gebruik gemaakt van reguliere bankspaar – en beleggingsproducten.

Ieder jaar wordt een bestuurlijk en financieel jaarverslag (inclusief jaarrekening) opgemaakt door een geregistreerd accountant.

BELEIDSPLAN - NANNEWIID

Een toekomstbestendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum

Partijen betrokken bij het Nannewiid

Primair zijn dat de inwoners van het dorp Oudehaske en de naastgelegen dorpen Sintjohannesga, Rottum, Rotstergaast, Haskerhorne, Heerenveen en Joure. Maar ook de campings en recreatieterreinen Nannewiid, de Kievit en WaReNa, de gemeente de Fryske Marren, IJscub De Vriendschap, ondernemers in de omgeving van het Nannewiid, Nannehof (als vertegenwoordiger van de bewoners van de Wiidswal in Oudehaske) en natuurverenigingen zoals "Vrienden van het Nannewiid", en uiteraard Staatsbosbeheer als eigenaar en beheerder. Secundair zijn betrokken it wetterskip Fryslân en de provincie Fryslân.

Om de verschillende belangen van de direct betrokken partijen het meest efficiënt te kunnen bedienen, is door de vertegenwoordigers van lokaal belanghebbende partijen het initiatief gestart tot het opwaarderen van het Nannewiid. Voor dit doel is een zelfstandig rechtspersoon in het leven geroepen in de vorm van een stichting. Een eigen rechtspersoon stelt het gedeelde belang centraal en behoeft naast dat gedeelde belang niet de overige eigen belangen te delen die bestaande stichtingen in hun doelstellingen hebben staan. De in het leven te roepen stichting stelt de belangen veilig van de toekomst van het Nannewiid op weg naar een levendig, toegankelijk en uitdagend natuur – en waterrecreatiecentrum.

In de Stichting Nannewiid e.o. zijn vertegenwoordigers opgenomen van de vereniging van eigenaren van recreatiewoningen aan het Nannewiid WaReNa (Jan Ykema), de campings en recreatieterreinen, IJscub de Vriendschap en de ondernemers (Roelof Speelman), Stichting Nannehof als vereniging van eigenaren van de Wiidswal in Oudehaske (Henk Gemser), Plaatselijk Belang Oudehaske (Martin Dijkhoff), Plaatselijk Belang Sintjohannesga als naastliggend en betrokken dorp (Anne Henk Spoelstra) en Piet Hospes (Plaatselijk Belang Rottum).

In de uitwerkingfase wordt gekoerst op een groter samenwerkingsverband (bijv. een gebiedscoöperatie) waarin de Stichting Nannewiid e.o. als trekker deelneemt maar ook Staatsbosbeheer, gemeente, provincie en Wetterskip. Tegelijkertijd staat het gedurende het hele project open voor participatie van de naastgelegen dorpen Haskerhorne, Rottum, Rotsterhaule, Ouwsterhaule en Rotstergaast mede afhankelijk van de aard en de omvang van het gebiedsplan. Essentieel hierbij is dat vooral de gemeente de Fryske Marren en daarnaast de provincie Fryslân in deze fase de positie duiden van het belang die zij hechten aan de in standhouding en recreatieve ontwikkeling van het Nannewiid.